

Sağlık Çalışanlarının Rekreasyon Faaliyet Olarak Parkları Kullanımlarının İncelenmesi (Gaziantep Büyükşehir Belediye Örneği)

Hüseyin ÖZTÜRK¹

Öz

Bu araştırma, sağlık çalışanlarının rekreasyon faaliyeti olarak Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan parkları kullanımlarının incelenmesi amacı ile çalışılmıştır. Bu araştırma betimsel tarama modelindedir. Araştırmanın evrenini sağlık çalışanları oluşturmakta olup, örneklemini ise Gaziantep ilinde yaşayan parklardaki rekreasyon alanı kullanan sağlık çalışanları oluşturmaktadır. Bu araştırmaya gönüllü olarak 151 kadın ve 244 erkek olmak üzere 395 kişi katılmıştır. Araştırma için "Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri" ölçeğinden yararlanılmıştır. Verilerin analizi için SPSS 25.0 paket programı ile analiz edilmiştir, ölçek normalliği kolmogorov smirnov testi ile sınanmıştır. Ölçek normal dağılıma sahip olduğu bulunmuş olup, anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,05$ olarak alınmıştır. En fazla 46 yaş ve üzeri, erkek, üniversite mezunu, spor yapmayan, evli yürüyüş ve koşu yapmak amacı ile parklara gelen kişiler katılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile fiziksel aktivite mekânı değerlendirme ölçeği konum ve fiziksel imkânlar alt boyutlarında, medeni durum değişkeni ile Spor çeşitliliği ve Aktivite alt boyutlarında, Yaş değişkeni ile Spor çeşitliliği alt boyutunda, Eğitim durumu değişkeni ile Spor çeşitliliği alt boyutunda, Spor yapma sıklığı değişkeni ile Konum alt boyutunda anlamlı fark olduğu görülmektedir. Sonuç olarak "Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri ölçeği" ile Cinsiyet, Yaş, Medeni durum, Spor yapma sıklığı ve Parklara geliş sebepleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Rekreasyon, Belediye

Investigation of Health Workers Use of Parks as a Recreation Activity (Example of Gaziantep Metropolitan Municipality)

Abstract

The current research has been studied with the aim of examining the use of the parks built by Gaziantep Metropolitan Municipality as a recreational activity of health workers. This research is in the descriptive survey model. The universe of the research consists of health workers, and the sample consists of health workers who use the recreation area in the parks in Gaziantep province. 395 people, 151 women and 244 men, participated in this research voluntarily. The "Recreation Area Preference Factors" scale was used for the research. For the analysis of the data, the data were analyzed with the SPSS 25.0 package program, the normality of the scale was tested with the Kolmogorov Smirnov test. The scale was found to have normal distribution, and the significance level was taken as $p < 0.05$. The maximum number of participants was 46 years of age and over, male, university graduate, non-sports, married people who came to the parks for walking

¹ Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Gaziantep-Türkiye. hozturk@gantep.edu.tr <https://orcid.org/0000-0002-4968-586X>

Atıf/Citation: Öztürk, H. (2022). Sağlık Çalışanlarının Rekreasyon Faaliyet Olarak Parkları Kullanımlarının İncelenmesi (Gaziantep Büyükşehir Belediye Örneği). *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 130-140. DOI:10.32706/tusbid.1193072

Geliş Tarihi: 22.10.2022

Kabul Tarihi: 19.12.2022

and jogging. Gender variable and physical activity space evaluation scale were in the sub-dimensions of location and physical possibilities, marital status variable and Sports. It is seen that there is a significant difference in the sub-dimensions of diversity and activity, in the sub-dimension of Sports diversity with the variable of age, in the sub-dimension of Sports diversity with the variable of education status, and in the sub-dimension of the frequency of doing sports and the sub-dimension of Location. Marital status, frequency of doing sports and reasons for coming to the parks. a statistically significant difference was found.

Keywords: Health, Recreation, Municipality

GİRİŞ

Yerel yönetimlerle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında rekreasyon hizmetlerinin planlanması ve uygulanması yanında insanların yaşam kalitesini artırmaya yönelik çalışmalara hız verdikleri görülmektedir. Günümüz dünyasında yoğun ve yorucu çalışma şartlarından dolayı sağlık çalışanlarının fazla kendilerine zaman ayıramadıkları görülmektedir (Aksoy ve Kutlucu, 2005). Ülkemizde son yıllarda tesisleşme oranına bağlı olarak spor ve fiziksel aktivite konusunda yerel yönetimlerin halka yönelik birçok çalışma yaptıkları görülmektedir (Gümüş ve Karakullukçu, 2015). Bu nedenle, rekreasyona katılımın toplumun yaşam kalitesini koruyan ya da yükselten etkileri dikkate alındığında, rekreasyonel hizmetleri sunmak yerel yönetimlerin öncelikli sorumluluklarından biri olmalıdır (Baker ve Palmer, 2006). Rekreasyon alanlarına daha fazla kullanıcıların rekreasyon alanlarını tercih etmelerinde etkili olan unsurların veya rekreasyon alanlarına sıklıkla katılımlarını engelleyen unsurların bilinmesi ve yeni rekreasyon alanlarının planlanması son derece önemlidir (Gümüş, 2012). Şehirleşmenin gereklerinden biri olan yüksek ahlak ve sosyal değerlere ulaşmada rekreasyonel etkinliklerin önemi büyüktür (Torkildsen, 2005). Yerel yönetimler farklı hedef kitlelerine göre farklı programlar arayışı içinde olmalıdırlar (Ağılönü ve Mengütay, 2009). Bugün geldiğimiz noktada mutluluğu ve huzuru arayan insan rekreasyonel etkinliklere yönelmiştir (Gürbüz ve Henderson, 2014; Gürbüz, Karaküçük ve Sarol, 2010; Gümüş, 2012; Badia, Orgaz, Verdugo, Ullan ve Martinez, 2011). Park ve rekreasyon alanlarında yapılacak fiziksel aktivite içeren rekreasyon alanlarının kullanımını artırıcı

etki sağlayabilir (Cohen, Marsh, Williamson, Derore, Martinez, Setodjive McKenzie, 2011). Gelişmiş ülkelerin eğitim anlayışları içinde kişilerin zihinsel olduğu kadar fiziksel ve ruhsal yönlerinin de eğitilmesi bir gerçek olarak kabul edilmektedir (İnal, 2009), bu kavramların aynı zamanda, çağdaş eğitim anlayışı içinde birbirini bütünleyen iki kavram olduğu ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra fiziksel aktivite; bir boş zaman uğraşı, bir sağlık ve zinde kalma aracı olmanın ötesinde, büyük bir ekonomik sektör, ticari propaganda ve reklam aracı haline getirilmiştir (Yetim, 2011; Karaküçük, 2008). Hızlı gelişen teknolojinin de etkisiyle ortaya çıkan boş zaman artışı bireyleri boş zamanlarını değerlendirecekleri etkinlik arayışlarına yöneltmiştir. Bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılım ihtiyaçlarını karşılama konusunda sorumluluğu olan belediyeler özellikle son zamanlarda modern park ve rekreasyon alanlarının inşa edilmesine yönelik çalışmalara yönelmişlerdir (Yerlisu Lapa, Varol, Tuncel, Ağyar ve Certel, 2012; Demir ve Demir, 2006). İnsanların fiziksel aktivite yapmak için parkları kullanımları ile ilgili birçok bilimsel çalışmada yapılmıştır fakat sağlık çalışanları fiziksel aktivite yapmak amacı parkları kullanımları ile ilgili bilimsel çalışmaların azlığı alanda çalışma yapılma düşüncesini doğurmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, sağlık çalışanlarının rekreasyon faaliyeti olarak Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan parkları kullanımlarının incelenmesi amacı ile çalışılmıştır

YÖNTEM

Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 16.05.2022 tarih ve 07 nolu toplantısında 186010 sayılı etik kurul kararıyla bilimsel araştırma çalışması yapılabilmesinin uygun olduğu görülmüştür. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan rekreatyon alanlarının sağlık çalışanlarının kullanımını etkileyen unsurlarının incelendiği bu çalışmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır.

Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar

Bu araştırma için sağlık çalışanlarının Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan rekreatyonel alanların kullanımını etkileyen unsurlara bakıldığında, araştırmanın evrenini sağlık çalışanı bireyler oluştururken, örneklemini ise Gaziantep ilinde yaşayan sağlık çalışanı bireyler oluşturmuştur. Araştırmagönüllü olarak 151 kadın ve 244 erkek olmak üzere toplam 395 kişi katılmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Örneklem Grubuna Ait Kişisel Bilgiler

Değişken	Yaş	N	Yüzde
Yaş	23-33 yaş	111	28.1
	34-45 yaş	107	27.1
	46 yaş ve üzeri	177	44.8
Cinsiyet	Kadın	151	38.2
	Erkek	244	61.8
Eğitim Durumu	Lise	27	6.8
	Üniversite	195	49.4
	Lisansüstü ve Doktora	173	43.8
Medeni Durum	Bekâr	154	39
	Evli	241	61
Spor Yapma Sıklığı	Yapmıyorum	206	52.2
	Haftada 1-2	115	29.1
	Haftada 3 ve daha fazla	74	18.7
Parklara GelişSebepleri	Çocuklarla oyun	93	23.5
	Piknik yapma	79	20
	Yürüyüş ve koşu	163	41.3
	Egzersiz aletleri kullanma	60	15.2

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılanlara yönelik demografik bilgilerini tanımlamaya yönelik sorular yer almakta olup, ikinci bölümde sağlık çalışanlarının, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından yaptırılan rekreatyon alanlarını sağlık çalışanlarının tercih etmelerinde etkili olan unsurları sorgulayan, "Rekreatyon Alanı Tercih Etkenleri ölçeği" Gümüş ve Alay Özgül tarafından geliştirilen şeklinden yararlanılmıştır (Gümüş, Alay Özgül, 2017).

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin İstatistiksel analizler için SPSS 25.0 paket

programı kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığına Cronbach Alpha değerleri ile bakılmış ve Cronbach alfa değerleri toplam ölçek için 0,792 olarak bulunmuştur. Cronbach Alpha değerlerinin 0,70'den büyük olduğu görülmektedir. Büyüköztürk'e göre Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0,70 ve daha büyük değer alması ölçeğin güvenilir olduğunu gösterir (Buyüköztürk, 2002). Tanıtıcı istatistik olarak frekans, yüzde değerleri verilmiş, normal dağılıma uygunluk kontrolünde Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır. Normal dağılıma sahip iki bağımsız grup karşılaştırılmasında Student t-testi, ikiden fazla bağımsız grubun karşılaştırılmasında Anovave Tukey çoklu karşılaştırma testleri yöntemleri kullanılmış ve $P < 0.05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir

BULGULAR

Tablo 2: Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	Ort.	Std. S.	t	p
Spor çeşitliliği	Kadın	151	4,1810	,78480	1,206	,228
	Erkek	244	4,0833	,78035		
Personel	Kadın	151	4,0980	,78345	-,532	,595
	Erkek	244	4,1402	,73604		
Konum	Kadın	151	3,8896	,66968	-2,779	,006*
	Erkek	244	4,0929	,76235		
Fiziki İmkânlar	Kadın	151	4,1846	,49135	-2,424	,016*
	Erkek	244	4,3099	,51200		
Aktivite	Kadın	151	3,9444	,66459	,794	,428
	Erkek	244	3,8861	,73499		
Toplam	Kadın	151	4,0792	,48786	-1,021	,308
	Erkek	244	4,1308	,48843		

Tablo 2 incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği arasında konum ve fiziksel imkânlar alt boyutlarında anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı

görülmektedir ($p<0,05$). Bu sonuca göre erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre konum ve fiziksel imkânlar alt boyutlarında daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Tablo 3: Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinin Medeni Duruma Göre T-Testi Sonuçları

Değişken	Medeni durum	N	Ort.	Std. S.	t	p
Spor Çeşitliliği	Bekâr	154	4,0108	,86857	-2,149	,033*
	Evli	241	4,1909	,71524		
Personel	Bekâr	154	4,0312	,83740	-1,884	,061
	Evli	241	4,1834	,69045		
Konum	Bekâr	154	4,0152	,75006	-,001	,999
	Evli	241	4,0152	,72537		
Fiziki İmkânlar	Bekâr	154	4,3044	,49712	1,328	,185
	Evli	241	4,2350	,51282		
Aktivite	Bekâr	154	3,7896	,71393	-2,668	,008*
	Evli	241	3,9842	,69612		
Toplam	Bekâr	154	4,0674	,51758	-1,392	,165
	Evli	241	4,1390	,46749		

Tablo 3 incelendiğinde medeni durum değişkeni ile Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği arasında spor çeşitliliği ve aktivite alt boyutlarında anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı

görülmektedir ($p<0,05$). Bu sonuca göre evli olan katılımcıların bekâr olan katılımcılara göre spor çeşitliliği ve aktivite alt boyutlarında daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Tablo 4: Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinin Yaşa Göre Anova Sonuçları

Değişken	Yaş	N	Ort.	Std. S	F	p	Anlamlı Fark
Spor Çeşitliliği	23-33 yaş (a)	111	3,9550	,79453	3,725	,025*	c>a
	34-45 yaş (b)	107	4,2243	,70752			
	46 yaş ve üzeri (c)	177	4,1620	,80568			
Personel	23-33 yaş (a)	111	4,0324	,77156	1,573	,209	
	34-45 yaş (b)	107	4,2131	,69242			
	46 yaş ve üzeri (c)	177	4,1277	,77531			
Konum	23-33 yaş (a)	111	3,9580	,69793	1,084	,339	
	34-45 yaş (b)	107	4,0997	,71991			
	46 yaş ve üzeri (c)	177	4,0000	,76376			
Fiziki İmkânlar	23-33 yaş (a)	111	4,3333	,44732	1,761	,173	
	34-45 yaş (b)	107	4,2079	,51308			
	46 yaş ve üzeri (c)	177	4,2500	,53599			
Aktivite	23-33 yaş (a)	111	3,8216	,67976	1,173	,311	
	34-45 yaş (b)	107	3,9327	,67009			
	46 yaş ve üzeri (c)	177	3,9480	,74712			
Toplam	23-33 yaş (a)	111	4,0698	,47141	,611	,543	
	34-45 yaş (b)	107	4,1402	,46279			
	46 yaş ve üzeri (c)	177	4,1194	,51390			

Tablo 4 incelendiğinde yaş değişkeni ile Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği spor çeşitliliği alt boyutunda anlamlı fark olduğu

($p<0,05$), bu sonuca göre 46 yaş ve üzeri olanların 23-33 yaş aralığında olanlardan daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Tablo 5: Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinin Eğitim Durumuna Göre Anova Sonuçları

Değişken	Eğitim durumu	N	Ort.	Std. S	F	p	Anlamlı Fark
Spor Çeşitliliği	Lise (1)	27	3,6914	,49722	4,447	,012*	2,3>1
	Üniversite (2)	195	4,1573	,83268			
	Lisansüstü ve Doktora (3)	173	4,1464	,74302			
Personel	Lise (1)	27	3,8963	,81216	1,716	,181	
	Üniversite (2)	195	4,1733	,78288			
	Lisansüstü ve Doktora (3)	173	4,1040	,70664			
Konum	Lise (1)	27	4,2222	,77349	3,686	,026	
	Üniversite (2)	195	4,0803	,72813			
	Lisansüstü ve Doktora (3)	173	3,9094	,72347			
Fiziki İmkânlar	Lise (1)	27	4,3426	,33718	2,640	,073	
	Üniversite (2)	195	4,3090	,50994			
	Lisansüstü ve Doktora (3)	173	4,1965	,52068			
Aktivite	Lise (1)	27	3,8407	,57329	4,697	,010*	3>2, 1
	Üniversite (2)	195	3,7873	,73138			
	Lisansüstü ve Doktora (3)	173	4,0113	,68579			
Toplam	Lise (1)	27	4,0694	,32747	2,964	,053	
	Üniversite (2)	195	4,1712	,51740			
	Lisansüstü ve Doktora (3)	173	4,0499	,46878			

Tablo 5 incelendiğinde eğitim durumu değişkeni ile Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği spor çeşitliliği ve aktivite alt boyutlarında anlamlı fark olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Bu sonuca spor çeşitliliği alt

boyutunda lise ve üniversite mezunlarının lisansüstü ve doktora mezunlarından, aktivite alt boyutunda ise lisansüstü ve doktora mezunlarının lise ve üniversite mezunlarından daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Tablo 6: Rekreasyon Alanı Tercih Etkenleri Ölçeğinin Spor Yapma Durumuna Göre Anova Sonuçları

Değişken	Spor Yapma	N	Ort.	Std. S.	F	p	Anlamlı Fark
Spor Çeşitliliği	Yapmıyorum (x)	206	4,0696	,72360	1,217	,297	
	Haftada 1-2 (y)	115	4,2116	,74970			
	Haftada 3 ve daha fazla (z)	74	4,1216	,96763			
Personel	Yapmıyorum (x)	206	4,1505	,70792	,783	,458	
	Haftada 1-2 (y)	115	4,0504	,76816			
	Haftada 3 ve daha fazla (z)	74	4,1649	,85198			
Konum	Yapmıyorum (x)	206	4,0971	,64288	4,367	,013*	x, y > z
	Haftada 1-2 (y)	115	4,0029	,70434			
	Haftada 3 ve daha fazla (z)	74	3,8063	,95405			
Fiziki İmkânlar	Yapmıyorum (x)	206	4,2894	,48298	,636	,530	
	Haftada 1-2 (y)	115	4,2283	,48589			
	Haftada 3 ve daha fazla (z)	74	4,2382	,60043			
Aktivite	Yapmıyorum (x)	206	3,8748	,69790	,966	,381	
	Haftada 1-2 (y)	115	3,9043	,74615			
	Haftada 3 ve daha fazla (z)	74	4,0081	,67798			
Toplam	Yapmıyorum (x)	206	4,1226	,45811	,135	,874	
	Haftada 1-2 (y)	115	4,0935	,50072			
	Haftada 3 ve daha fazla (z)	74	4,1064	,55209			

Tablo 6 incelendiğinde spor yapma sıklığı değişkeni ile Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği arasında konum alt boyutunda anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı

görülmektedir ($p<0,05$). Bu sonuca göre spor yapma boyutunda haftada 3 ve daha fazla spor yapanların, spor yapmayan ve haftada 1-2 gün spor yapanlara göre daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Cinsiyet değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” arasında Konum ve Fiziksel imkânlar alt boyutlarında anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre konum ve fiziksel imkânlar alt boyutlarında daha yüksek puan aldıkları söylenebilir. Yapılan bilimsel çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Gümüş ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, araştırma kadın katılımcıların

konum alt boyutuna ilişkin puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu göstermektedir (Gümüş ve Alay Özgül, 2017). Yapılan bilimsel çalışmalarda benzer sonuçlara bakıldığında ise, Yerlisu ve Arkadaşlarının yaptığı çalışmada, erkeklerin rekreasyon tercihleri kadınlardan daha yüksek puan aldıkları görülmektedir (Ardahan ve Lapa Yerlisu, 2011). Thapa ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada rekreasyon alanlarında erkeklerin bayanlara oranla daha fazla etkinliğe katılım sağladıklarını belirtmişlerdir

(Thapa, Confer ve Mendelson, 2004). Literatürde birçok çalışma yaptığımız çalışmayı desteklemekle beraber alan yazında yapılan birçok çalışmada rekreasyona katılım noktasında, kadınların erkeklere oranla çok daha fazla engelle karşılaştıkları belirtilmiştir (Gürbüz ve Henderson, 2014; Gürbüz ve Henderson, 2013; Şahin ve Kocabulut, 2014; Gürbüz; Mutlu, Yılmaz, Güngörmüş, Sevindi ve Gürbüz, 2010; Henderson ve Bialeschki, 1993; James, 1995). Bu sonucun ortaya çıkması erkeklerin gidecekleri rekreasyon alanını seçerken alanın eve yakın olması ya da toplu taşıma aracılığıyla ulaşılabilir olması gibi durumları kadınlar kadar önemsemedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Medeni durum değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” arasında Spor çeşitliği ve Aktivite alt boyutlarında anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Yapılan bilimsel çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Gümüş ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada araştırma grubunun rekreasyon alanı katılım engellerinde medeni durum değişkeninin etkisi incelendiğinde, elde edilen bulgular evli katılımcıların güvenlik engeli ve zaman engeli alt boyutuna ilişkin puanlarının bekar katılımcılardan daha yüksek olduğunu göstermektedir (Gümüş ve Alay Özgül, 2017). Johnson ve diğerlerinin yaptığı çalışmada ise rekreasyonel etkinliklere katılımında güvenlik temelli kısıtlamaların yaşandığı sonucuna varılmıştır (Johnson, Bowker ve Cordel, 2001). Öztürk ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada spor yapan kişilerin spor yapmayan kişilere göre kaygı durumlarının da düşük olduğu görülmektedir (Öztürk, Hacıcaferoğlu ve Yılmaz Öztürk, 2018). Park ve rekreasyon alanlarının kullanımına ilişkin yapılan bir çok çalışmada güvenliğin önemli bir engel nedeni olduğu sonucuna varılmıştır (Scott ve Jackson, 1996; Ariane, Andrew ve Deborah, 2005; Marcuss ve Francis, 1998; Francis, 1988). Benzer şekilde rekreasyonel etkinliklere katılımında zaman faktörünün önemli bir engel teşkil ettiğini belirten çalışmalar bulunmaktadır (Cerin, Leslie, Sugiyama ve Owen, 2010; Kyle ve Mowen (2003).

Yaş değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” arasında Spor çeşitliği ve Aktivite alt boyutlarında anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre 46 yaş ve üzeri olan katılımcıların 23-33 yaş aralığında olan katılımcılara göre Spor çeşitliği ve Aktivite alt boyutlarında daha yüksek puan tespit edilmiştir. Yapılan bilimsel çalışmalarda benzer ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Kelly'nin yapmış olduğu bilimsel çalışma sonucunda 18-25 yaş aralığındaki bireylerin fiziki imkânlar alt boyutunu 38-55 yaş aralığındaki bireylere göre daha fazla önemsediklerini sonucu bulunmuştur (Kelly, 1983). Soyuer ve Soyuer yaptığı bilimsel çalışmada yaşlıların gençlere oranla daha az fiziksel aktiviteye katıldığını ve daha çok yürüyüş aktivitesini tercih ettiklerini belirtmişlerdir (Soyuer ve Soyuer, 2008). Kervankıran ve Eryılmaz'ın yaptıkları bilimsel çalışmada Fiziki imkânlar alt boyutunda 18-25 yaş aralığındaki bireylerin puanları, 38-55 yaş aralığındaki bireylerin puanlarından daha yüksek puan aldıkları görülmektedir (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014). Tütüncü ve Arkadaşlarının yaptığı bilimsel çalışmada, Genç yaştaki bireylerin diğer bireylere oranla rekreasyonel etkinliklere katılımında daha istekli olduklarını belirtmişlerdir (Tütüncü, Aydın, Küçükusta, Avcı ve Taş, 2011). Torkildsen'in yaptığı bilimsel çalışmada yaş faktörünün bireylerin rekreasyonel etkinliklere katılımında etkili bir değişken olduğunu sonucuna varılmıştır (Torkildsen, 2005). Yaş değişkeninin katılımı engellediğini belirten pek çok bilimsel çalışma bulunmaktadır (Wang, Norman ve Mc Guire, 2005; Burns ve Graefe, 2007; Covelli, Burns ve Graefe, 2006; Johnson ve Henderson, 1995; Mowen, Payne ve Scott, 2005; Ostergren, Solop ve Hagen, 2005).

Eğitim durumu değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” arasında Spor çeşitliği ve Aktivite alt boyutlarında anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Bu sonuca göre Spor çeşitliği alt boyutunda Lise ve Üniversite mezunları, Lisansüstü ve Doktora mezunlarına göre, Aktivite alt boyutunda ise Lisansüstü ve Doktora mezunları olanlar, Lise ve üniversite

mezunu olanlar göre daha yüksek puan aldıkları söylenebilir. Yapılan bilimsel çalışmalarda benzer ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Eğitim seviyesi üniversite olanların diğer eğitim seviyesindeki bireylere oranla daha fazla önemsedikleri şeklinde olduğu görülmektedir (Temir ve Gürbüz, 2012). Park kullanımındaki kısıtlayıcıların eğitim seviyesine göre değiştiğini sonucuna ulaşılmıştır (Searle ve Jackson, 1985). Yapılan bazı bilimsel çalışmalarda bireylerin serbest zaman değerlendirme amaçlı gidecekleri rekreasyon alanını tercih ederken eğitim düzeyi değişkeninin etkili olmadığı sonucuna varılmıştır (Cohen, Marsh, Williamson, Derore, Martinez, Setodji ve McKenzie, 2011; Şahin ve Kocabulut, 2014; Keskin, Akova ve Öz, 2015; Henderson, Neff, Sharpe, Greaney, Royce ve Ainsworth, 2001).

Spor yapma sıklığı değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” arasında Konum alt boyutunda anlamlı fark olduğu toplam ölçek ve diğer alt boyutları ile anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Yapılan bilimsel çalışmalarda benzer ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Fiziksel aktiviteler içinde yürüme en yaygın ve genel sağlık için sıklıkla yapılan egzersiz formudur (Esatbeyoğlu, Hazır, Coşkun, Köse ve Atabey, 2018). Yürüme veya doğa yürüyüşü için harekete geçenler, kendi deneyimleri ve başkaları tarafından anlatılan maceralardaki deneyimleri ile yeni bir şeyler öğrenmekle beraber bu bilgileri kendilerini daha güvenli ve yetkin hissetmelerini sağlamaktadır (Marafa ve Tung, 2004). Doğada yapılan yürüme karakteristiğinin yabancı olduğumuz ama güvenli alanlarda, orman içi yol ya da patikalarda veya organize edilmiş doğal alanlarda günü birlik veya günün bir kısmında yapılan kısa doğa gezintileri bağlamında diğer alanlarda yapılan sporlardan farklı olduğu belirtilmiştir (Aradahan ve Mert, 2013).

Parklara geliş sebepleri ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir. Yapılan bilimsel çalışmalarda benzer ve farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Spor alanları: Genç, orta ve yaşlı kesimin, fiziksel aktivite yapmak için kullandıkları mekânlardır (Timur, Timur, Şahin, Dağıstanlıoğlu, Çaltve Pekta, 2011).

Spor alanları bireylerin; fiziksel, sosyal ve psikolojik olarak gelişimini sağlamakta ve kendilerini iyi hissetmelerine neden olmaktadır (Çelik, Ender ve Akdeniz, 2015). Spor alanları bilinçli bir şekilde oluşturulmalıdır. Bilinçsiz ve kalitesiz spor alanları bireylere zarar verebilmekte ve yaşamlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Yerel yönetimler spor alanlarını kontrol altında tutup hizmetlerin kaliteli olmasına dikkat etmelidir (Öztürk, 2015). Şehir genelinde belediyeler tarafından inşa edilen bu park ve rekreasyon alanları içerisinde yer alan özellikle fiziksel aktivite amaçlı kullanılan yürüyüş ve koşu yolları, bisiklet yolu ve kondisyon parklarından bireylerin yoğun bir şekilde yararlandığı belirtilmektedir (Lapa Yerlisu ve Ağyar, 2012; Fondren ve Brinkman, 2019).

Sonuç olarak, Erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” Konum ve Fiziksel imkânlar alt boyutlarında daha yüksek puan aldıkları, evli olan katılımcıların bekâr olan katılımcılara göre “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” Spor çeşitliliği ve Aktivite alt boyutlarında daha yüksek puan aldıkları, Yaşa göre “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” Spor çeşitliliği alt boyutunda anlamlı fark olduğu 46 yaş ve üzeri olanların 23-33 yaş aralığında olanlardan daha yüksek puan aldıkları, Eğitim durumu değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” Spor çeşitliliği alt boyutunda Lise ve Üniversite mezunlarının Lisansüstü ve Doktora mezunlarından, Aktivite alt boyutunda ise Lisansüstü ve Doktora mezunlarının Lise ve Üniversite mezunlarından daha yüksek puan aldıkları, Spor yapma sıklığı değişkeni ile “Rekreasyon alanı tercih etkenleri ölçeği” Konum alt boyutunda haftada 3 ve daha fazla spor yapanların, spor yapmayan ve haftada 1-2 gün spor yapanlara göre daha yüksek puan aldıkları bulunmuştur.

Bu çalışma, sağlık çalışanlarının Belediyelerin yapmış oldukları rekreasyonel alanların kullanım etkenlerinin incelenmesi yönelik belirli bir bilgilere ulaşmak açısından öneme sahip olmasıyla birlikte bazı sınırlamaları içermektedir. Daha sonra yapılacak olan bilimsel çalışmalara bilgiler sağlayacağı

düşünülmekte olup, Örneklem gurubu genişletilerek farklı meslek gurup ve farklı bölgelerde yapılmasına önerilmektedir.

Yazarların Makaleye Katkı Beyanı

Çalışma tek yazarlı olup Hüseyin Öztürk tarafından hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması

Yazarın beyan edecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek

Bu çalışmanın yapılabilmesi için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Onayı

Bu çalışma Helsinki bildirgesi ile uyumludur. Gaziantep Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 16.05.2022 tarih ve 07 nolu toplantısında 186010 sayılı etik kurul kararıyla bilimsel araştırma çalışması yapılabilmesinin uygun olduğu görülmüştür.

Hakem Değerlendirmesi

Kör hakemlik süreci sonrası yayınlanmaya uygun bulunmuş ve kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Ağılönü, A., ve Mengütay, S. (2009). Yerel Yönetimlerde Rekreatyon Hizmetleri ve Model Belirleme. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 292-301.
- Aksoy, A. (2005). Çalışma hayatında stres kaynakları, stres belirtileri ve stres sonuçlarının incelenmesi üzerine bir araştırma. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 49).
- Ardahan, F., ve Mert, M. (2013). Bireyleri Doğa Yürüyüşü Yapmaya Motive Eden Faktörler Ölçeği ve Bu Faaliyetlere Katılarak Elde Edilen Faydalar Ölçeğinin Türk Popülasyonu İçin Geçerlilik Güvenirlilik Çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 338-355.
- Ardahan, F., ve Lapa Yerlisu, T. (2011). Açık alan rekreatyonu: Bisiklet kullanıcıları ve yürüyücülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 1327-1341.
- Ariane, L. B. R., Andrew, H. M., ve Deborah, A. C. (2005). The Significance of Park to Physical Activity and Public Health. *American Journal of Preventive Medicine*, 28, 159-168.
- Badia, M., Orgaz, B. M., Verdugo, M. A., Ullan, M. A., ve Martinez, M. M. (2011). Personal factors and perceived barriers to participation in leisureactivities for young and adults with developmental disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, (32), 2055-2063.
- Baker, D. A., ve Palmer, R. J. (2006). Examining the effects of perceptions of community and recreation participation on quality of life. *Social Indicators Research*, 75 (3), 395-418.
- Burns, R. C., ve Graefe, A. R. (2007). Constraints to Outdoor Recreation: Exploring the Effects of Disabilities on Perceptions and Participation. *Journal of LeisureResearch*, 39 (1), 156-181.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Yayıncılık: Ankara.
- Cerin, E., Leslie, E., Sugiyama, T., ve Owen, N. (2010). Perceived barriers to leisure-time physical activity in adults: an ecological perspective. *Journal of Physical Activity and Health*, 7, 451-459.
- Cohen, D., Marsh, T., Williamson, S., Derore, R. K., Martinez, H., Setodji, C., ve Mc Kenzie, T. (2011). Park and physical activity: Why are some parks usedmore than others, National Institutes of Health. PublicAccess.Jenuray.
- Covelli, E. A., Burns, R. C., ve Graefe, A. (2006). Perceived constrainsbynon-traditionalusers on the Mt. Baker-Snoqualmie. Paperpresented at 2006 Northe astern Recreation Research Symposium, New York, NY.
- Çelik, A., Ender, E., ve Akdeniz, NS. (2015). Engelsiz Parklarda Peyzaj Tasarımı, *Tarım Bilimleri Dergisi*, 8(2), 05-11.
- Demir, C., ve Demir, N. (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Ege Akademi Bakış Dergisi*, 6(1), 36-51.
- Esatbeyoğlu, F., Hazır, T., Coşkun, B., Köse, M. G., ve Atabey, C. İ. (2018). Değişik Eğimlerde Yürüyüş Esnasında Enerji Harcaması. *Yöntemsel Karşılaştırma. Spor Bilimleri Dergisi*, 29(2), 67-78.
- Fondren, KM., ve Brinkman, R. (2019). A Comparison of Hiking Communities on The Appalachian and Pacific CrestTrails. *Leisure Sciences*, 5(1), 1-18.
- Francis, M. (1988). Negotiating between children and adultdesign values in opens paceprojects. *Desing Studies*, 9(2), 67-75.
- Gümüş, H. (2012). Fiziksel aktivite için park ve rekreatyon alanlarına gelen kullanıcıların mekân seçimini ve aktiviteye katılımını

- etkileyen faktörler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Gümüş, H., Alay Özgül, S., ve Karakılıç, M. (2015). Physical Activity Venue Evaluation Scale (PAVES): A Validity and Reliability Study. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 26(1), 1-8.
- Gümüş, H., ve Karakullukçu, Ö. F. (2015). Leisure satisfaction in football and basketball fans: A sample of Afyonkarahisar. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 3(3), 401-409.
- Gürbüz, B., ve Henderson, K. A. (2013). Exploring the Meanings of Leisure among Turkish University Students. *Croatian Journal of Education*, 15 (4), 927-957.
- Gürbüz, B., ve Henderson, K. A. (2014). Leisure activity preferences and constraints: Perspectives from Turkey. *World Leisure Journal*, 56(4), 300-316.
- Henderson, K. A., ve Bialeschki, M. D. (1993). Negotiating Constraints to Women's Physical Recreation. *Society and Leisure*, 16, 389-412.
- Henderson, K. A., Neff, L. J., Sharpe, P. A., Greaney, M. L., Royce, S. W., ve Ainsworth, B. E. (2001). It Takes a Village, to promote physical activity: the potential for public park and recreation departments. *Journal of Park and Recreation Administration*, 19(1), 23-41.
- Jackson, E. L., ve Henderson, K. A. (1995). Gender based analysis of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 17, 31-51.
- James, K. (1995). Owner ship of Space: Its impact on recreational participation of young women. Perth, western australia: Edith cowan university. Department of Leisure Sciences.
- Johnson, C. Y., Bowker, J. M., ve Cordell, H. K. (2001). Outdoor recreation constraints: An examination of race, gender and rural dwelling. *Southern Rural Sociology*, 17, 111-133.
- Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme. (6.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kervankıran, İ., ve Eryılmaz, A. G. (2014). Isparta ili milli parklarının rekreasyonel faaliyetlerde kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 29, 81-110.
- Keskin, M., Akova, O., ve Öz, M. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin rekreasyonel etkinliklere katılımlarının önündeki engellerin belirlenmesine yönelik bir çalışma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2(4), 37-45.
- Kyle, G. T., ve Mowen, A. J. (2003). An examination of the relationship between leisure constraints, involvement and commitment, Proceedings of the Northeastern Recreation Research Symposium.
- Lapa Yerlisu, T., ve Ağyar, E. (2012). Üniversite öğrencilerinin serbest zaman katılımlarına göre algılanan özgürlük. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 23(1), 24-33.
- Marafa, L. M., ve Tung, F. (2004). Changes in participation in leisure and outdoor recreation activities among Hong Kong people during the SARS outbreak. *World Leisure Journal*, 46(2), 38-47.
- Marcuss, C. C., ve Francis, C. (1998). *People places: design guidelines for urban open space*. 2nd ed. New York: Van Nostrand Reinhold.
- Mowen, A. J., Payne, L. L., ve Scott, D. (2005). Change and stability in park visitation, constraints revisited. *Leisure Sciences*, 27, 191-204.
- Mutlu, İ., Yılmaz, B., Güngörmüş, H. A., Sevindi, T., ve Gürbüz, B. (2010). Bireyleri Rekreasyonel Amaçlı Egzersiz Motive Eden Faktörlerin Çeşitli Değişkenlere Göre Karşılaştırılması. 11. Uluslararası spor bilimleri kongresi, 10-12 Kasım Antalya.
- Ostergren, D., Solop F. I., ve Hagen, K. K. (2005). National Park Services Fee: Value for the Money or a Barrier to Visitation. *Journal of Park and Recreation Administration*, 18(1), 18-36.
- Öztürk, H. (2015). Opinion and Expectation of the Community Who Come to the Parks For Doing Sports (Applications in Gaziantep). *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 3(17), 21-26.
- Öztürk, H., Hacicaferoğlu, S., & Öztürk, Z.Y. (2018). Examination of Constant Anxiety Statuses of Prisoners Who Attend Recreational Activities. *International Journal of Sport Culture and Science*, 6(4), 434-442.
- Scott, D., ve Jackson, E. L. (1996). Factors that limit and strategies that might encourage people's use of public parks. *Journal of Park and Recreation Administration*, 14, 1-17.
- Searle, M., ve Jackson, E. (1885). Socio-economic variation in perceived barrier to recreation participation among would be participants. *Leisure Science*, (7), 227-249.
- Soyuer F., ve Soyuer, A. (2008). Yaşlılık ve Fiziksel Aktivite. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 15 (3), 219-224.
- Stanis, S. A. W., Schneider, I. E., Chavez, D. J., ve Shinew, K. J. (2009). Visitor Constraints to Physical Activity in Park and Recreation Areas, Differences by Race and Ethnicity. *Journal of Park and Recreation Administration*, 27, 78-95.

- Şahin, İ., ve Kocabulut, Ö. (2014). Sportif Rekreasyon Aktivitelerine Düzenli Katılımı Engelleyen Faktörlerin İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(2), 46-67.
- Temir, Ö., ve Gürbüz, B. (2012). Rekreasyonel aktivitelere katılımın önündeki engellerin incelenmesi, 1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Antalya.
- Thapa, B., Confer, J. J., ve Mendelsohn, J. (2004). Trip motivation samong water-based recreationists. In Paperpresentation at the 2nd International Conference on Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected Areas. Rovaniemi, Finland, 208-212.
- Timur, U. P., Timur, Ö. B., Şahin, C. K., Dağıstanlıoğlu, C., Çalt, Ö., ve Pektaş, O. S. (2011). Çankırı Kenti Spor Alanlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(1), 81-91.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and recreation management* (5.Baskı). London: Routledge.
- Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N., ve Taş, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların analizi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 69-83.
- Wang, Y., Norman, W. C., ve Mc Guire, F. A. (2005) A comparative study of leisure constraints perceived by mature and young travelers. *Tourism Review International*, 8, 263-279.
- Yerlisu Lapa, T., Varol, R., Tuncel, E. F., Ağyar, E., ve Certel Z. (2012). Belediye'ye Ait Park Alanlarını Sportif Amaçlı Kullanan Bireylerin Katılımlarının ve Beklentilerinin İncelenmesi, Bornova Örneği, 1. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi: Antalya.
- Yetim, A. (2011). *Sosyoloji ve spor*. Ankara: Berikan Yayınevi.